

منظور از اخلاق چیست؟

ترجمه: احسان محبی

اخلاق، مجموعه اصول و هنجارهای اعتقادی است که اعمال و رفتار انسانها براساس آنها قضاوت می‌شود. اخلاق تجاری به معنای مدیریت اخلاق در محیط سازمانی است و به‌کارگیری اصول و استانداردهایی را شامل می‌شود که هدایت‌کننده رفتار، به‌هنگام انجام فعالیت تجاری است. **اخلاق تجاری** در تمام جنبه‌های مربوط به فعالیتهای کسب‌وکار - از نحوه توسعه سازمان، تولید و ارائه محصولات و خدمات گرفته، تا تعامل با مشتریان، تأمین‌کنندگان، کارکنان و جامعه - کاربرد دارد. این مفهوم، حقوق انسان، روشهای استخدام و جذب نیرو مانند آموزش، تنوع نژادی، برابری جنسیتی و سلامت و رفاه کارکنان، و رشوه و فساد را دربر می‌گیرد. برخی سازمانها نیز برای رسیدگی به مسائل پایداری زیست‌محیطی مانند تغییر اقلیم و کارایی منابع، از این اصطلاح استفاده می‌کنند.

اخلاق در **محیط خدمات حرفه‌ای**^۲ به اخلاق حرفه‌ای اطلاق می‌شود که در مؤسسه‌های حسابداری ارائه‌دهنده خدمات حرفه‌ای به‌وجود می‌آید، و از اطمینان‌بخشی گرفته تا مشاوره و صاحبکاران را دربر می‌گیرد.

چرا اخلاق مهم است؟

استفاده از روشهای غیراخلاقی در فعالیت تجاری، به سازمانها و اقتصاد لطمه می‌زند. رسواییهایی مانند **انرون (Enron)**، **ورلدکام (WorldCom)**، **تایکو (Tyco)**، **پارمالات (Parmalat)** و **آرتور اندرسن (Arthur Andersen)** و نیز رسواییهای اخیر مرتبط با بحران مالی جهانی، عواقب روشهای غیراخلاقی در فعالیت تجاری و مدیریت بدون احساس مسئولیت در زمینه اخلاق را برجسته می‌سازند.

و تجارت^۵، و رهنمودهای سازمان توسعه و همکاریهای اقتصادی (OECD) برای شرکتهای چندملیتی.

کاربرد اخلاق تجاری بسته به کشور، فرهنگ، سنتها و نیز میزان پختگی مقررات و اجرای مسئولیت حقوقی سازمانها و انتظاراتها از مدیران و وظایف آنها، متفاوت است. با وجود این، ماهیت مسائل اخلاقی در یک کشور و به طور کلی در انواع سازمانهای با اندازه، نوع و جغرافیای مختلف، یکسان است. برای فعالیتهای حسابداری و مدیریت مالی، مسائل اخلاقی به طور معمول شامل این موارد هستند: تضاد منافع، ارائه اطلاعات و گزارشهای موثق، تسهیل پرداختها و رشوه. **ایمن‌سازهای**^۶ اصلی نیز همگانی بوده و شامل راهبری اخلاقی، راهبری اثربخش، آیین رفتار حرفه‌ای مبتنی بر ارزش که به وسیله فرهنگ تجاری پاسخگو تقویت شده، مشارکت اثربخش **سودبران**^۷، شفافیت و پاسخگویی می‌شوند.

در برخی حوزه‌های گزارشگری، به خصوص در اروپا و ایالات متحده آمریکا، ابعاد اخلاق تجاری به طور معمول به وسیله مقررات، قوانین و احکام بورس و اوراق بهادار تقویت می‌شود. از جمله رویکردهای قانونی و مقرراتی به اخلاق و رفتار تجاری، می‌توان به **دستور عملهای مجازات فدرال در ایالات متحده آمریکا**^۸ (۱۹۹۱)، بخش ۴۰۶ قانون ساربنز-آکسلی مصوب سال ۲۰۰۲، **قانون رشوه بریتانیا**^۹ (۲۰۱۰) و ماده ۴۹ از توافقنامه بازار بورس هند، اشاره کرد.

از گذشته تا به حال، اخلاق و رفتار تجاری، به طور سنتی از مسئولیتهای هیئت‌مدیره محسوب نمی‌شده است؛ چرا که این مسائل در استانداردها و رهنمودهای راهبری شرکتی یا قانون شرکتها درج می‌شوند. با این حال، این موضوع در حال تغییر است. برخی حوزه‌های گزارشگری در حال تعریف اصولی هستند که پایداری و رفتار اخلاقی را شامل می‌شود و تضمین می‌کند که اخلاق به شکلی اثربخش و در راستای منافع مجموعه گسترده‌تری از سودبران مدیریت می‌شود که از آن جمله می‌توان به چارچوب راهبری شرکتی **کینگ ۳** (King III) در آفریقای جنوبی اشاره کرد.

همگرایی جهانی در زمینه استانداردهای اخلاقی برای حسابداران حرفه‌ای، پیشرفتهای چشمگیری کرده است. هیئت

اخلاق تجاری به طور روزافزون به بخشی از روند گسترده‌تری تبدیل می‌شود که **مسئولیت اجتماعی شرکت**^۳ را عامل موفقیت سازمانی پایدار می‌داند. تعداد سازمانهایی که روشهای اخلاقی را چیزی فراتر از ابزاری برای دوری جستن از جریمه و مجازات می‌بینند، روبه‌رشد است. چنین سازمانهایی بر این باورند که مسئولیت شرکت و روشهای اخلاقی به ارزش آفرینی پایدار منجر می‌شود. بسیاری از سازمانها مسئولیت شرکتی را عنصر اصلی فرهنگ شرکتی می‌دانند که هم برای سازمان و هم برای جامعه، مزایایی را به همراه دارد. این سازمانها به طور معمول رهبرانی دارند که به نقش مثبت سازمانها در تسهیل رفاه اجتماعی دل بسته‌اند و معتقدند که مسئولیت شرکت به فعالیت تجاری معنا و مفهوم می‌دهد.

اخلاق تجاری، تأثیر به‌سزایی بر شهرت شرکت، نام تجاری و در نهایت مجوز فعالیت آن دارد. افزون بر این، سازمانها با انجام اقدامهایی که قانونی هستند، ولی از دید مشتریان و جامعه غیراخلاقی به حساب می‌آیند یا مخالف روح قانون هستند، دچار صدمه‌های جبران‌ناپذیری می‌شوند.

در نظر گرفتن اخلاق در محیط خدمات حرفه‌ای مهم است؛ چرا که امری حیاتی برای جلب کردن اعتماد استفاده‌کننده نهایی به خدمات حرفه‌ای ارائه‌شده از سوی مؤسسه‌های حسابداری به حساب می‌آید. در نبود اعتماد، چنین خدماتی ارزش چندانی ندارند یا بی‌ارزش تلقی می‌شوند. استقلال حسابداران حرفه‌ای در محیط خدمات حرفه‌ای، هم در ظاهر و هم در باطن، کلید تحکیم اعتماد است. از اینرو، حسابداران حرفه‌ای در محیط خدمات حرفه‌ای، الزامهای استقلال مرتبط با هر موضوعی را از سرمایه‌گذاری و روابط تجاری گرفته تا روابط کارفرما-کارمند و خدمات ارائه‌شده به صاحبکاران، رعایت می‌کنند.

دیدگاه‌های جهانی درباره اخلاق

چارچوبها، استانداردها و اصول مختلف بین‌المللی به بحث مسئولیت شرکتی پرداخته‌اند که اخلاق یکی از زیرمجموعه‌های آن است. از جمله این چارچوبها و استانداردها، می‌توان به این موارد اشاره کرد: **اصول دهگانه پیمان جهانی سازمان ملل**^۴، **اصول راهنمای سازمان ملل در زمینه حقوق بشر**

استفاده از روشهای غیر اخلاقی در فعالیت تجاری به سازمانها و اقتصاد لطمه می زند

معضلهای اخلاقی، طیفی از منابع گوناگون (شامل گزارشها، رهنمودها و پشتیبانی مستقیم) را فراهم کرده است. تصمیمها و رفتارهای حسابداران باید به تقویت راهبری و روشهای اخلاقی مناسب، توسعه و ارتقای فرهنگ اخلاقی، افزایش اعتماد و شفافیت منجر شود، اعتبار و ارزش را برای تصمیمگیری به همراه داشته باشد و تصویری معتبر از سلامت سازمانی را به سودبران نشان دهد.

حسابدارانی که در سمتهای مدیریت ارشد منصوب می شوند، در محیط کسب و کار و در عمل، مسئولیت ویژه‌ای برای ارائه رهبری اخلاقی و معتبر دارند. از آنها انتظار می رود در کنار داشتن صلاحیت فنی، از قدرت و نفوذ جایگاه شغلیشان برای ترغیب افراد کل سازمان به داشتن رفتار و تصمیمگیری اخلاقی، استفاده کنند.

پانوشتها:

- 1- Business Ethics
- 2- Practice Ethics
- 3- Social Corporate Responsibility
- 4- UN Global Compact's Ten Principles
- 5- UN Guiding Principles on Business and Human Rights
- 6- Safeguards
- 7- Stakeholders
- 8- US Federal Sentencing Guidelines
- 9- UK Bribery Act
- 10- A Single Set of Standards

Ethics, www.ifac.org, 2018

منبع:

استانداردهای بین المللی اخلاق حرفه‌ای برای حسابداران (IESBA)، متصدی تدوین و انتشار آیین اصول اخلاقی برای حسابداران حرفه‌ای است. هدف این هیئت، خدمت در راستای منافع عمومی به وسیله تدوین استانداردهای اخلاقی باکیفیت برای حسابداران حرفه‌ای است. هدف درازمدت هیئت این است که استانداردهای آیین اخلاقی از جمله استانداردهای استقلال حسابرس، با استانداردهای منتشرشده از سوی مقرراتگذاران و استاندارددگذاران ملی، همگرا شود.

نقش حسابداران و حرفه حسابداری

یکی از ویژگیهای متمایز حرفه حسابداری، مسئولیت آن برای عمل در راستای منافع عمومی است.

افزون براین، اخلاق تجاری برای حسابداران، مستلزم کاربرد اخلاق حرفه‌ای است. سازمانهای عضو **فدراسیون بین المللی حسابداران (IFAC)** باید از استانداردهای اخلاقی استفاده کنند که حداقل به اندازه استانداردهای آیین اخلاقی سختگیرانه باشد. همگرایی به سوی **تنها یک مجموعه از استانداردها**^{۱۰}، به ارتقای کیفیت و انسجام خدمات ارائه شده از سوی حسابداران حرفه‌ای در سراسر جهان می انجامد و کارایی بازارهای جهانی سرمایه را بهبود می دهد. براساس آیین اخلاقی، حسابداران حرفه‌ای باید پنج اصل اساسی را رعایت کنند: درستکاری، واقع بینی، صلاحیت و مراقبت حرفه‌ای، رازداری، و رفتار حرفه‌ای.

حرفه حسابداری، با هدف کمک به حسابداران و صاحبکاران جهت به کارگیری آیین اخلاقی (و انطباق محلی) و حل